

DENİZDE CAN VE MAL KORUMA HAKKINDA KANUN¹

Kanun Numarası : 4922
Kabul Tarihi : 10/6/1946
Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 14/6/1946 Sayı: 6333
Yayımlandığı Düstur : Tertip: 3 Cilt: 27 Sayfa: 1258

BİRİNCİ BÖLÜM

Tarifler ve ticaret gemilerinin teknik nitelikleri

Madde 1 – (Değişik: 16/7/2008-5790/1 md.)

Bu Kanunun uygulanması bakımından;

A) İdare: Denizcilik Müsteşarlığını,

B) Gemi: Adı, tonilatosu ve kullanma amacı ne olursa olsun, denizde kürekten başka aletle yola çıkabilen her aracı,

C) Ticaret gemisi: Menfaat sağlamak kastıyla denizde kullanılan her gemiyi,

D) Küçük deniz aracı: Yolcu gemileri hariç, tam boyu 24 metreden küçük olan her türlü ticaret gemisini,

E) Denize elverişlilik: Tüm ticaret gemileri ve deniz tesislerinin tekne, makine, genel donanım, can kurtarma, yangından korunma ve yangın söndürme durumu, seyir teçhizatı ve haberleşme sistemi, sağlık koşulları, yük ve yolcu taşıma kapasiteleri, deniz kirliliğini önleme donanımları ile diğer seyir emniyeti konuları bakımından tahsis olundukları hizmetin normal deniz tehlikelerine karşı koyabilecek durumda olmaları hâlini,

F) Yolcu: Kaptan, gemi adamı veya geminin işi gereği gemide bulunan diğer kişiler, gemiyi donatan veya işletenin eş ve çocukları ile hizmetinde olan personeli, işletenin bir görev ile yolculuk eden adamı, temsilcisi ve memurları, taşınan hayvanların çobanları, mücbir sebeplerle veya kaptanın denizde can kurtarma ödevinden dolayı gemiye alınan kimseler ile bir yaşından küçük çocukların dışında kalan ve navlunlu veya navlunsuz taşınan herkesi, ifade eder.

Madde 2 – (Değişik: 16/7/2008-5790/2 md.)

Liman idari sınırlarını geçerek sefer yapacak her ticaret gemisinin limandan ayrılışı, liman başkanlığınca verilecek izne tâbidir. Bu izin liman çıkış belgesi ile verilir.

Liman çıkış belgesi, talep üzerine denize elverişli olan ticaret gemilerinin;

a) Gemi adamları ile donatımı,

¹ 29/6/1956 tarih ve 6763 sayılı Kanunun 43/C maddesi ile, bu kanunun 4,5, 6 ve 20 nci maddelerindeki "yola elverişlilik belgesi" ibaresi "denize elverişlilik belgesi" şeklinde değiştirilmiştir.

b) Yolcu sayısı ve yükün cinsi,

c) Yükleme durumu,

hususları açısından belgelerin uygunluğu ile diğer zorunlu belgelerinin geçerliğinin liman başkanlığınca yapılacak denetim sonucu tespit edilmesi hâlinde düzenlenir. **(Ek cümleler: 4/7/2024-7519/5 md.)** Yapılacak denetimin usul ve esasları İdare tarafından yönetmelikle belirlenir. Bu denetim, İdare tarafından oluşturulan, liman giriş ve çıkış işlemlerinin takip edildiği sistem üzerinden sunulan belgeler üzerinden de yapılabilir. Geminin denize elverişli olmadığına herhangi bir şekilde anlaşılması veya limandan ayrılmasını engelleyecek başkaca bir bilginin liman başkanlığına ulaşması hâlinde liman çıkış izni verilmez.²

Madde 3 – Ticaret gemilerinin tahsis edildikleri işlere ve yapacakları yolculuklara göre tekne, makine, kazan, genel donanım, can kurtarma, yangından korunma ve yangın söndürme, seyir ve telsiz ekipmanları ve sair araç ve teferruatının yönetmeliği gereğince haiz olmaları lazımgelen durumları ve bu hususların denetimi; uluslararası sözleşmeler kapsamında olan gemiler için taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelere göre, kapsam dışında kalan ticaret gemileri için ise İdare tarafından çıkarılan yönetmeliklere göre belirlenir.³⁴ **(Mülga son cümle: 4/7/2024-7519/6 md.)**

Madde 4 – (Değişik birinci fıkra: 16/7/2008-5790/4 md.) Denetleme sonunda durumu yönetmeliğe uygun olduğu anlaşılan ticaret gemisine süreli bir "denize elverişlilik belgesi" verilir. Denize elverişlilik belgesi olmayan veya belgesinin süresi bitmiş olan ticaret gemisine çıkış izni verilmeyeceği gibi, herhangi bir sebeple tekne, makine ve genel donanım gibi esas kısımları bakımlarından yönetmeliğinde belirtilen nitelikleri kaybetmiş olan ticaret gemisinin belgesi İdare tarafından iptal edilir. Esas kısımlar ve 3 üncü maddede belirtilen diğer araç ve teçhizattan kısa sürede tamamlanabilecek veya onarılabilecek olanlarının eksikliği gemiyi denize elverişsiz hale getirmez.

Denize elverişlilik belgesinin süresi, yolculuğun devamı sırasında biten bir ticaret gemisi, yolculuğu bir Türk limanında bitiyorsa, yolculuğu bitirdikten sonra, denetleneceği

² 4/7/2024 tarihli ve 7519 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle bu fıkra da yer alan “belgelerinde belirtilmiş durumlarına uygunlukları ile” ibaresi “belgelerin uygunluğu ile diğer” şeklinde değiştirilmiştir.

³ 16/7/2008 tarihli ve 5790 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle bu maddede geçen “tüzüğü” ibaresi “yönetmeliği” şeklinde değiştirilmiştir.

⁴ 4/7/2024 tarihli ve 7519 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle bu maddede yer alan “yangın söndürme” ibaresinden sonra gelmek üzere “, seyir ve telsiz ekipmanları” ibaresi eklenmiş, “yıl da en az bir defa denetlenir.” ibaresi “ve bu hususların denetimi; uluslararası sözleşmeler kapsamında olan gemiler için taraf olduğumuz uluslararası sözleşmelere göre, kapsam dışında kalan ticaret gemileri için ise İdare tarafından çıkarılan yönetmeliklere göre belirlenir.” şeklinde değiştirilmiştir.

limana dönmek ödevindedir. Böyle bir ticaret gemisi, denetleneyeceği limana kadar, denize elverişlilik belgesi varmış gibi ticari işlem yapabilir.

(Değişik üçüncü fıkra: 16/7/2008-5790/4 md.) Belge süresi içinde, yolculuğun devamı sırasında herhangi bir sebeple yönetmeliğine uygun durumunu kaybetmiş olan ticaret gemisi, ticari işleminin tamamlanacağı limana kadar yolculuğuna devam edebilir. Böyle bir ticaret gemisi, hiçbir ticari işlemde bulunmaksızın yolculuğunu tamamladığı limandan onarılabileceği en yakın limana gidebilir.

Madde 5 – (Değişik: 5/5/1981 - 2459/1 md.)

Milli ve Milletlerarası tanınmış tasnif kurumlarından verilen ve hükmü olan bir belgeyi haiz gemilere, belgesinde yazılı süre ve görev için, ayrıca denetleme yapılmadan, denize elverişlilik belgesi verilir. Ancak bu gibi kurumların yönetmelik ve kurallarınca denetleme dışında bıraktıkları kısımlarının denetlenmesi bu kanun hükümlerine göre yapılır.⁵

Madde 6⁶ – Ticaret gemileri yola çıkmadan önce, can kurtarma, yangından korunma, yangın söndürme ve seyir donanımları, gemi adamları, kumanya ve yakıtı, yolcu sayısı, yükünün cinsi, istifi ve yük miktarı ve yükleme markası bakımlarından yönetmelikle belirlenen usul ve esaslara göre denetlenebilir ve bu durumlarda yönetmeliğine uygun olmıyan ticaret gemilerinin yola çıkmasına izin verilmez.⁷

(Değişik ikinci fıkra: 16/7/2008-5790/6 md.) İdare, bu madde ile 2 nci maddede belirtilen denetimler bakımından küçük deniz araçları ve balıkçı gemileri ile liman sefer bölgesi, bitişik iki liman veya Marmara Denizi içindeki tüm limanlar arasında sürekli veya düzenli sefer yapan gemiler ve acil durumlarda kullanılacak gemiler için basitleştirilmiş uygulamalar getirebilir, istisnâ veya muafiyetler tanıyabilir. İdare gerekli gördüğünde, liman sınırları içinde çalışan ticaret gemilerini birinci fıkra hükümlerine göre denetleyebilir.

Madde 7 – Ticaret gemilerinin, çeşitli resim ve harçlarının ödenmesinde esas olan tonilatoları, yönetmeliğine göre yapılacak ölçmelerle belirtilir.⁸

İKİNCİ BÖLÜM

⁵ 16/7/2008 tarihli ve 5790 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle bu maddede geçen "tüzük" ibaresi "yönetmelik" şeklinde değiştirilmiştir.

⁶ 4/7/2024 tarihli ve 7519 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "Denize elverişlilik belgesi olup da liman sınırlarını geçerek denize çıkacak her ticaret gemisi," ibaresi "Ticaret gemileri" şeklinde, "denetlenir" ibaresi "yönetmelikle belirlenen usul ve esaslara göre denetlenebilir" şeklinde değiştirilmiş ve ikinci fıkrasının birinci cümlesine "İdare," ibaresinden sonra gelmek üzere "bu madde ile 2 nci maddede belirtilen denetimler bakımından" ibaresi eklenmiştir.

⁷ 16/7/2008 tarihli ve 5790 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle bu maddede geçen "yükleme markası" ibaresi "yük miktarı ve yükleme markası", "tüzüğüne" ibaresi "yönetmeliğine" şeklinde değiştirilmiştir.

⁸ 16/7/2008 tarihli ve 5790 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle bu maddede geçen "tüzüğüne" ibaresi "yönetmeliğine" şeklinde değiştirilmiştir.

Denizde yolculuk güveni

Madde 8 – Türk gemileriyle Türk liman ve karasularında yolculuk eden yabancı gemilerin, denizde çatışmayı önlemek için taşıyacakları ve gösterecekleri fener ve alametler, verecekleri sadalı sis ve manevra işaretleri, gözetecekleri seyir ve idare kurallarıyla tehlikeye düştükleri zaman yardım istemek için verecekleri ve gösterecekleri her türlü işaretler Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikle belirtilir.⁹

Her Türk gemisinde birinci fıkrada belirtilen yönetmelikten bir tane bulunur. **(Değişik ikinci cümle: 16/7/2008-5790/8 md.)** Gemilerde bulundurulacak bu yönetmelik, geminin esas belgelerinden sayılır.⁹

Madde 9 – Yönetmeliğe riayet edilmemek yüzünden can veya mal zararına sebebiyet verilen hallerde, durumun hal ve şartları, yönetmelikten ayrılmayı kati olarak gerekli kıldığı mahkemede sabit olmadıkça, hadise sırasında köprü üstünde vardiyada bulunan kaptan veya mevzuata göre yetkili güverte zabiti kusurlu sayılır.¹⁰

Madde 10 – Çatışan gemilerin kaptanları, çatma yüzünden gemilere ve içindeki kimselere gelecek zararları önlemek veya azaltmak için, kendi gemilerini ve içinde bulunan gemi adamlarını ve yolcuları ciddi bir tehlikeye atmaksızın mümkün olan her yardımı yapmakla ödevlidirler. Bundan ötürü çatışan gemilerin kaptanları, birbirine yardıma muhtaç bulunmadıklarına inanç getirinceye kadar, gemilerini hadise yerinde tutmağa mecburdurlar.

Çatışan gemilerin kaptanları, gemilerini ve içindeki kimseleri ciddi tehlikeye atmadan yapabilirlerse, yollarına devamla başlamadan önce, gemilerinin adını, tanınma işaretini, bağlama, kalkma ve varma limanlarının adlarını öbür gemilerin kaptanlarına bildirmek ödevindedirler.

Çatışan gemilerin kaptanları, olayın sebeplerini ve hangi hal ve şartlar altında baş gösterdiğini, kazadan hemen sonra ve mümkünse, gemi jurnallarına yazarlar. Gemi jurnalındaki bu kaydın altı, kaptan, birinci zabıt ve güverte tayfasından biri tarafından beraberce imzalanır.

⁹ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 21 inci maddesiyle, bu maddenin birinci fıkrasında yer alan "tüzükle" ibaresi "Cumhurbaşkanınca çıkarılan yönetmelikle" şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan "Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğü"nden" ibaresi "birinci fıkrada belirtilen yönetmelikten" şeklinde ve "tüzük" ibaresi "yönetmelik" şeklinde değiştirilmiştir.

¹⁰ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 21 inci maddesiyle, bu fıkrada yer alan "Denizde Çatışmayı Önleme Tüzüğüne" ibaresi "Yönetmeliğe" şeklinde ve "tüzükten" ibaresi "yönetmelikten" şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 11 – Yük veya yolcu taşıyan ticaret gemilerinin her iki bordası üzerine ve güverte çizgisi altına, tatlı ve tuzlu su bölgeleri ile mevsimlere ve kereste yüküne göre konulacak yükleme (Fribord) markasının yeri yönetmeliğine göre tayin olunur.¹¹

(Değişik ikinci fıkra: 16/7/2008-5790/9 md.) Bordalarına yükleme markası konmamış veya gemi sertifikalarında ve denize elverişlilik belgesinde belirtilen taşıma haddinden (DWT) fazla yolcu ve yük taşıyan ticaret gemilerinin yolculuğuna izin verilmez.

150 gros tonilatodan ufak ticaret gemileri, çalışacakları deniz bölgelerine ve yapacakları işlere göre, bu madde hükümlerinden dışarı bırakılabilirler.

Madde 12 – Aşağıda yazılı maddeler bu kanuna göre "Tehlikeli eşya" sayılır:

A) Patlama bakımından tehlikeli olan maddeler:

1 – Patlama maddeleri ve bilhassa paralama ve atış malzemesi;

(Paralama veya atış amaçlarına uygun nitelikte bulunmıyan, alevle patlatılamıyan ve vurma ve srtnmiye karşı, dinitrobenzoldan daha hassas olmıyan maddeler patlama maddesi sayılmaz).

2 – Cephane;

3 – Ateşleme malzemesi, havai fişekler ve benzerleri;

4 – Sıkıştırılmış veya sıvık haline getirilmış gazlar;

5 – Suyu dokununca yanan veya yanmayı kolaylaştırıcı gazlar çıkaran maddeler;

B) Kendi kendine tutuşan maddeler;

C) Yanıcı sıvıklar ve kolay ateş alabilen katı maddeler;

D) Zehirli maddeler;

E) Yakıcı maddeler;

F) Fizik ve şimik nitelikleri bakımından yukardakilere benzer başka maddeler;

G) Hayvan, kereste ve zahire gibi istifleri bakımından tehlikeli yükler.

Yukarda yazılı eşyanın ticaret gemileriyle taşıınması Cumhurbaşkanınca ıkarılan yönetmeliğe göre yapılır.¹²

Madde 13 – **(Değişik: 29/6/1956 - 6763/43-a md.)**

Türk Ticaret Kanununun 982 ve 984 üncü maddeleri gereğince salahiyyetli mahkemeye deniz raporu tesbit ettirmekle mükellef her kaptan, bu raporun tasdikli bir suretini kazadan sonra uğradığı liman reisliğı bulunan ilk limanda liman reisliğine verir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Denizde can kurtarma

¹¹ 16/7/2008 tarihli ve 5790 sayılı Kanunun 9 uncu maddesiyle bu maddede geçen "tüzüğüne" ibaresi "yönetmeliğine" şeklinde değiştirilmiştir.

¹² 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 21 inci maddesiyle, bu fıkroda yer alan "tüzüğüne" ibaresi "Cumhurbaşkanınca ıkarılan yönetmeliğe" şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 14 – Her kaptan, denizde, can tehlikesine uğramış olarak rastgeldiği kimselere, düşman bile olsa, kendi gemisini, gemi adamlarını ve yolcusunu ciddi bir tehlikeye atmaksızın elinden gelen her yardımı yapmakla ödevlidir.

Madde 15 – Başka gemiden imdat işareti alan bir geminin kaptanı tehlikede bulunan kimselerin yardımına bütün hızı ile gitmek ödevindedir. Ancak kaptan bu türlü hareket etmeyi imkansız görür veya içinde bulunduğu özel haller dolayısıyla makul veya faydalı görmez veya 17 ve 18 inci maddeler gereğince bu ödevden muaf tutulmuş ise yardım yapmıyabilir ve bu hali hemen, imdat işareti veren geminin kaptanına bildirmekle beraber kendisini yardıma gitmekten alıkoyan sebepleri gemi jurnalına kaydeder.

Madde 16 – Tehlikede bulunan bir geminin kaptanı, imdat isteğine cevap vermiş olan kaptanlarla mümkün olabildiği kadar istişarede bulunduktan sonra, yardıma en elverişli gördüğü bu gemilerden birinden veya bir kaçından yardım istemek hakkını haiz olduğu gibi bu suretle kendisinden yardım istenen kaptan veya kaptanlar da bu isteğe uyarak bütün hızlarıyla tehlikede bulunan kimselerin yardımına gitmek ödevindedirler.

Madde 17 – Telsizle imdat işareti alan bir kaptan kendisinden yardım istenen başka bir geminin kaptanından ve eğer yardım istenen gemi birden fazla ise bu gemilerin kaptanlarından, yardım isteğinin yerine getirilmek üzere bulunduğu yolunda haber alacak olursa, 15 inci madde ile kendisine yüklenmiş olan yardım ödevinden kurtulur.

Madde 18 – Bir kaptan, tehlikede bulunan kimselerin yanına varan bir geminin kaptanından artık yardıma lüzum kalmadığını haber alırsa, bu kanunun 15 inci maddesiyle yüklenmiş olduğu ödevden ve eğer kendi gemisinden de yardım istenmemiş ise 16 ncı madde ile yüklendiği yardım ödevinden kurtulur.

Madde 19 – Tehlikeli buzlar, gemi leşleri, tropikal fırtınalar veya Beaufort mikyasına göre 10 kuvvetinde veya daha fazla rüzgar yahut deniz yolculuğu güvenliğini doğrudan doğruya sarsan başka tehlikeler gören her gemi kaptanı, bunları, yakınında bulunan gemilere ve haberleşebileceği ilk kıyı noktasındaki yetkili makamlara, elinde bulunan bütün haberleşme araçları ile ve yönetmeliği gereğince bildirmek ödevindedir.¹³

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ceza hükümleri

¹³ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 21 inci maddesiyle, bu maddede yer alan “tüzüğü” ibaresi “yönetmeliği” şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 20 – (Değişik: 16/7/2008-5790/10 md.)

(Değişik birinci fıkra:27/12/2023-7491/2 md.) Bu Kanunda yazılı sebeplerle;

- a) Yolculuğuna izin verilmemiş,
- b) Denize elverişlilik belgesi almamış,
- c) Denize elverişlilik belgesi İdare tarafından iptal edilmiş,
- d) Belgesinin süresi geçmiş veya İdarece uzatılmamış,

olmasına rağmen sefere çıkmış ticaret gemileri ile ulusal veya uluslararası mevzuat gereğince mecburi belgelere sahip olmayan ticaret gemileri derhal seferden alıkonularak en yakın elverişli limana veya deniz alanına çekilir, bütün masraflar donatan tarafından karşılanır. Ayrıca, gemi donatanına;

- 1) 18 GT'ye kadar gemilere iki bin Türk Lirası ile altı bin Türk Lirası arası,
- 2) 18 GT'den 50 GT'ye kadar altı bin Türk Lirası ile on iki bin Türk Lirası arası,
- 3) 50 GT'den 150 GT'ye kadar on iki bin Türk Lirası ile yirmi bin Türk Lirası arası,
- 4) 150 GT'den 500 GT'ye kadar olan gemilere otuz bin Türk Lirası ile altmış bin Türk

Lirası arası,

5) 500 GT'den 3000 GT'ye kadar olan gemilere altmış bin Türk Lirası ile yüz elli bin Türk Lirası arası,

6) 3000 GT'den 10000 GT'ye kadar olan gemilere yüz elli bin Türk Lirası ile üç yüz bin Türk Lirası arası,

7) 10000 GT'den büyük gemilere üç yüz bin Türk Lirası ile bir buçuk milyon Türk Lirası arası,

idarî para cezası verilir. Gemiye sevk ve idare eden kaptana bu cezaların onda biri ayrıca verilir.

(Değişik ikinci fıkra:27/12/2023-7491/2 md.) Geminin muhafaza edilmek üzere limana çekilmesi ve limanda tutulması, barınması, yük ve yolcuların gidecekleri yere götürülmesi dolayısıyla oluşan bütün masraflar ile idarî para cezaları eksiksiz olarak ödendiği veya idarî para cezası tutarı kadar süresiz ve şartsız teminat gösterildiği takdirde 4 üncü madde hükümleri çerçevesinde gemi serbest bırakılır.

Geminin alıkonulduğu tarihten itibaren otuz gün geçmesine rağmen kaptan veya donatanın bu madde hükümlerine göre yükümlülüklerini yerine getirmemesi hâlinde gemi, limanın bulunduğu yerin mülkî amiri başkanlığında, ilgili liman başkanı ve deniz ticaret odasının temsilcisinin bulunduğu bir komisyon tarafından ihale mevzuatı hükümlerine bağlı olmaksızın satılır. Satıştan elde edilen gelirden geminin limana çekilmesi ve muhafaza edilmesi için gerekli olan bütün masraflar karşılandıktan ve para cezası tahsil edildikten sonra bakiye miktarın kalması hâlinde bu miktar donatanın veya yasal temsilcisinin başvurusu üzerine kendisine ödenir.

Geminin satışının gerçekleştirilememesi veya gerçekleştirilmekle beraber satış bedelinin masrafları ve para cezasını karşılamaması hâlinde bu miktar 21/7/1953 tarihli ve

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre donatandan tahsil edilir.

Donatanın yabancı gerçek veya tüzel kişi olması veya kaptanın Türk vatandaşı olmaması hâlinde bu masraflar aylık yüzde beş gecikme zammıyla birlikte genel hükümlere göre tahsil olunur.

Madde 21- (Değişik:27/12/2023-7491/3 md.)

Yolcu taşımasına izin verilmemesine rağmen yolcu taşıyan veya 11 inci maddeye göre belirlenen gemi sertifikalarında veya denize elverişlilik belgesinde belirtilen taşıma haddinden (DWT) fazla yolcu ve yükle yolculuk yapan gemi derhal seferden alıkonulur ve gemi donatanına 20 nci maddede belirtilen hadlerin iki katı tutarında idarî para cezası verilir.

İlk idarî yaptırım kararının uygulandığı tarihten itibaren bir yıl içerisinde aynı ihlalin tekrarlanması hâlinde geminin denize elverişlilik belgesine ve İdare tarafından düzenlenen belge ve ruhsatnamelerine el konulur, gemi bir ay süreyle seferden alıkonulur ve gemi donatanına 20 nci maddede belirtilen hadlerin üç katı tutarında idarî para cezası verilir.

İkinci fıkrada belirtilen süre içerisinde yapılan üçüncü ihlalde geminin belgeleri iptal edilir, gemi bir yıl süreyle seferden alıkonulur ve 20 nci maddede belirtilen hadlerin dört katı oranında idarî para cezası verilir.

Bu madde uyarınca donatana uygulanan idarî para cezalarının onda biri, ayrıca gemiyi sevk ve idare eden kaptana da uygulanır. Ancak artırımlı idarî para cezası uygulanması durumunda kaptan, önceki ihlalleri gerçekleştiren kaptanla aynı değilse kaptana uygulanacak idarî para cezası artırımsız miktarlar üzerinden hesaplanır.

Bu madde uyarınca seferden alıkonulan gemi, mülki idare amirliği koordinesinde belirlenen en yakın elverişli limana çekilir. Geminin muhafaza edilmek üzere limana çekilmesi, limanda tutulması, barınması, yük ve yolcuların gidecekleri yere götürülmesi, fazla yükünün boşaltılması dolayısıyla oluşan bütün masraflar donatan tarafından karşılanır.

Bu madde uyarınca uygulanan idarî para cezalarının eksiksiz olarak ödenmesi veya idarî para cezası tutarı kadar süresiz ve şartsız teminat gösterilmesi, beşinci fıkrada belirtilen masrafların eksiksiz olarak ödenmesi, alıkonulma süresinin sona ermesi ve 4 üncü madde hükümlerinin yerine getirilmesi hâlinde gemi serbest bırakılır. Alıkonulma süresinin dolmasını müteakip üç ay içerisinde kaptan veya donatanın bu madde hükümlerine göre yükümlülüklerini yerine getirmemiş olması hâlinde geminin satışına ve masrafların tahsiline yönelik 20 nci madde hükümleri uygulanır.

Yetkili olmadığı hâlde yükleme markasının yerini değiştirenler üç aydan altı aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Donatanın kanuna aykırı emrine uymuş olması, kaptanı sorumluluktan kurtarmaz.

Madde 22 – (Değişik: 23/1/2008-5728/122 md.)

(Değişik birinci fıkra: 16/7/2008-5790/12 md.) 12 nci maddede yazılı tehlikeli eşyayı yönetmelikte belirtilen hükümlere aykırı olarak yükleyen veya taşıyan gemi donatanı ve kaptanına 20 nci maddede belirtilen hadlerin iki katı kadar idarî para cezası verilir.¹⁴

12 nci maddede yazılı tehlikeli eşyayı kişilerin hayatı veya sağlığı açısından tehlikeli olabilecek şekilde taşıyan kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Madde 23 – (Değişik: 23/1/2008-5728/123 md.)

Yönetmelikle belirtilen yardım isteme işaretlerini yerinde ve gereği gibi kullanmayanlarla bu Kanunun 10 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket eden kaptana beşbin Türk Lirasından yirmibeşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.¹⁵

Deniz kazasının gerçekleşmesi hâlinde Türk Ticaret Kanununun 982 ve 984 üncü maddeleri hükümlerine göre deniz raporu almayan veya bu raporun tasdikli bir örneğini kazadan sonra uğradığı liman reisliği bulunan ilk limanda liman reisliğine vermeyen gemi kaptanı iki yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

(Değişik son fıkra: 16/7/2008-5790/13 md.) Bu Kanunda yer alan idari para cezalarını yetkili liman başkanları verir. Liman ve kıyı tesisleri ile demir yerleri dışındaki diğer deniz alanlarında, sahil güvenlik bot komutanlıklarınca yapılan denetim neticesinde, idari para cezasını gerektirecek bir fiilin tespiti halinde tutulan tutanak ve toplanan diğer deliller ile birlikte ceza işlemi yapılmak üzere yetkili liman başkanlığına gönderilir.

Madde 24 – (Değişik: 23/1/2008-5728/124 md.)

Bu Kanunun 10 uncu maddesinin birinci fıkrası ile 14, 15 ve 16 ncı maddelerindeki yardım yükümlülüklerinin her birine aykırı hareket eden kaptanlar, Türk Ceza Kanununun 98 inci maddesi hükmüne göre cezalandırılır.

Madde 25 – Türk donanmasına bağlı harp veya yardımcı gemileriyle Türk ticaret gemileri arasındaki çatışmalar sonucunda, askeri kişiler hakkında yapılacak ceza kovuşturmalarında Askeri Ceza Muhakemeleri Usulü ve Askeri Ceza Kanunu uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Türlü hükümler

Madde 26 – Bu kanunun 8 inci maddesi, Türk Donanmasına bağlı harb ve yardımcı gemilerine ve 2 nci, 6 ncı, 8 inci, 9 uncu, 11 inci ve 12 nci maddeleri hükümleri, Türk

¹⁴ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 21 inci maddesiyle, bu fıkroda yer alan "tüzükte" ibaresi "yönetmelikte" şeklinde değiştirilmiştir.

¹⁵ 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 21 inci maddesiyle, bu fıkroda yer alan "Tüzükle" ibaresi "Yönetmelikle" şeklinde değiştirilmiştir.

limanlarına gelen, bu limanlardan kalkan ve Türk kara sularında yolculuk eden yabancı gemilere de uygulanır.¹⁶

Madde 27 – (Değişik: 29/6/1956 - 6763/43-b md.)

Türk Ticaret Kanununun deniz kazalarına ait faslının (Çatma) ve (Kurtarma ve yardım) kısımlarıyla Belediye Kanununun 15 inci maddesinin 9 uncu fıkrası ve Umumi Hıfzıssıhha Kanununun gemilerin sağlık bakımından murakabesine ait hükümleri mahfuzdur.

Madde 28 – 2239 sayılı Denizyolları İşletme Kanununun 9 uncu ve 10 uncu maddeleri ve 22 Nisan 1301 tarihli (Deryada Men'i Müsademe Nizamnamesi) kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1 – (4922 sayılı Kanunun numarasız Geçici Maddesi olup teselsül için numaralandırılmıştır.)

Bu kanunda sözü geçen tüzükler, bu kanunun yürürlüğe girmesinden başlayarak en çok bir yıl içinde yürürlüğe konulacak ve o vakte kadar, bu günkü mevzuat uygulanacaktır.

Geçici Madde 2 – (Ek: 16/7/2008-5790/14 md.)

Bu Kanunda belirtilen yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, yürürlükte olan ve bu Kanuna aykırı olmayan tüzüklerin uygulanmasına devam edilir.

Geçici Madde 3 – (Ek: 16/7/2008-5790/14 md.)

1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu kapsamında faaliyet gösterenler hakkında 4922 sayılı Kanuna istinaden verilmiş para cezaları terkin edilmiştir.

Madde 29 – Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 30 – Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

¹⁶ 4/7/2024 tarihli ve 7519 sayılı Kanunun 8 inci maddesiyle, bu maddeye “6 ncı” ibaresinden önce gelmek üzere “2 nci,” ibaresi eklenmiştir.

**4922 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN MEVZUATIN VEYA
ANAYASA MAHKEMESİ İPTAL KARARLARININ
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHLERİNİ GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanunun/KHK'nin veya İptal Eden Anayasa Mahkemesi Kararının Numarası	4922 Sayılı Kanunun Değişen veya İptal Edilen Maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
6763	—	1/1/1957
2459	—	8/5/1981
KHK/336	—	5/8/1988
5728	20, 21, 22, 23, 24	8/2/2008
5790	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 11, 20, 21, 22, 23, Geçici Madde 2, 3	29/7/2008
KHK/700	8, 9, 12, 19, 22, 23	24/6/2018 tarihinde birlikte yapılan Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri sonucunda Cumhurbaşkanının andiçerek göreve başladığı tarihte (9/7/2018)
7491	20, 21	1/1/2024
7519	2, 3, 6, 26	9/7/2024